

بسته اقتصادی دولت برای پایداری بازار و تولید

دولت با ابلاغ بسته مقاوم‌سازی اقتصادی، مجموعه‌ای از سیاست‌های حمایتی برای پایداری تولید، تسهیل فعالیت بنگاه‌ها، تأمین سرمایه در گردش صنایع و حفظ ثبات بازار کالاهای اساسی در شرایط جنگی اجرا می‌کند



جمله مهم‌ترین اقداماتی است که در قالب این بسته پیش‌بینی شده است. کارشناسان اقتصادی معتقدند در شرایطی که اقتصاد کشور با فشارهای خارجی و تحولات امنیتی مواجه است، تداوم فعالیت واحدهای تولیدی اهمیت ویژه‌ای دارد، زیرا هرگونه وقفه در تولید می‌تواند به سرعت در بازار کالا و خدمات اثر بگذارد. از همین رو، سیاست‌گذاران اقتصادی تلاش کرده‌اند با مجموعه‌ای از تصمیمات حمایتی، از کاهش تولید و بروز اختلال در زنجیره تأمین جلوگیری کنند.

تولید در مدار سه‌شیفته

در همین ارتباط، سید محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت، با تشریح آخرین وضعیت خدمت‌رسانی این وزارتخانه در شرایط جنگی اعلام کرد که بخش قابل توجهی از واحدهای تولیدی کشور در حال حاضر به صورت سه شیفته فعالیت می‌کنند تا نیاز بازار و صنایع پایین‌دستی بدون وقفه تأمین شود. وی با اشاره به حمایت‌های دولت از صنایع گفت: «با دستور رئیس جمهوری در رابطه با دریافت مالیات و همچنین موضوع بیمه تأمین اجتماعی برای صنایع، حمایت‌های لازم در نظر گرفته شده است تا واحدهای تولیدی بتوانند در شرایط فعلی بدون فشار مضاعف به فعالیت خود ادامه دهند.»

به گفته وزیر صمت، در شرایط کنونی لازم است همراهی و مراعات لازم در زمان‌بندی دریافت مالیات و نیز در حوزه تعهدات بیمه‌ای صنایع صورت گیرد تا چرخ تولید بدون وقفه به حرکت خود ادامه دهد. او تأکید کرد که دولت تلاش دارد با اتخاذ تدابیر حمایتی، موانع پیش‌روی تولید را در سریع‌ترین زمان ممکن برطرف کند.

اتابک با اشاره به یکی از چالش‌های اصلی صنایع کشور افزود: «بخش مهمی از مشکلات واحدهای تولیدی به موضوع سرمایه در گردش بازمی‌گردد. کارخانه‌ها برای حفظ سطح تولید و تأمین مواد اولیه به منابع مالی نیاز

در شرایطی که اقتصاد کشور با پیامدهای ناشی از تحولات امنیتی و فشارهای خارجی مواجه است، دولت با ابلاغ «بسته مقاوم‌سازی اقتصادی» تلاش کرده است مجموعه‌ای از سیاست‌های حمایتی را برای حفظ پایداری تولید، تأمین کالاهای اساسی و تقویت تاب‌آوری اقتصاد ملی به اجرا بگذارد. این بسته با تمرکز بر حمایت از بنگاه‌های تولیدی، تسهیل فعالیت‌های اقتصادی و اطمینان بخشی به بازار مصرف طراحی شده و هدف آن جلوگیری از اختلال در زنجیره تولید و توزیع، افزایش ظرفیت تولید داخلی و مدیریت شرایط اقتصادی در وضعیت اضطراری است. در همین چارچوب، تأمین پایدار اقلام ضروری همچون غذا، دارو و کالاهای اساسی در اولویت قرار گرفته و هم‌زمان سیاست‌هایی برای تسهیل واردات کالاهای حیاتی، تمدید تعهدات بانکی فعالان اقتصادی و ایجاد شرایط مساعدتر برای تداوم فعالیت واحدهای تولیدی در نظر گرفته شده است؛ اقداماتی که به گفته مسئولان اقتصادی کشور، می‌تواند در کوتاه‌مدت از فشار بر بخش تولید و بازار مصرف بکاهد و در بلندمدت به تقویت تاب‌آوری اقتصاد ملی کمک کند.

راهبرد دولت برای پایداری اقتصاد

بر اساس این بسته، دولت تلاش کرده است هم‌زمان چند محور مهم را دنبال کند؛ از یک سو با حمایت مستقیم از تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی، مانع از کاهش ظرفیت تولید شود و از سوی دیگر با مدیریت بازار کالاهای اساسی و تسهیل فرآیند واردات اقلام ضروری، ثبات نسبی در بازار مصرف را حفظ کند.

در همین راستا، مجموعه‌ای از سیاست‌های حمایتی برای کاهش فشار مالی بر بنگاه‌های اقتصادی در نظر گرفته شده است. تمدید سررسید تعهدات بانکی، تسهیل دسترسی واحدهای تولیدی به سرمایه در گردش، ایجاد انعطاف در دریافت مالیات و حق بیمه و نیز تسهیل فرآیندهای اداری مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی از

دارند و به همین دلیل رئیس جمهوری نیز بر اجرای مصوبه مربوط به بسته حمایتی ۷۰۰ همتی که در دی‌ماه تصویب شده بود، تأکید دوباره داشته است.»

وی در ادامه با اشاره به حملات دشمن به برخی مراکز صنعتی کشور اظهار داشت: «متأسفانه در برخی موارد، مراکز صنعتی مورد حمله قرار گرفته و خساراتی به آن‌ها وارد شده است، اما شبکه تولید کشور با هم‌افزایی میان واحدهای مختلف توانسته است این آسیب‌ها را تا حد زیادی جبران کند.»

به گفته وزیر صمت، در مواردی که تولید یک کالا در یک مرکز صنعتی آسیب دیده است، دیگر واحدهای تولیدی با افزایش ظرفیت تولید و فعالیت در شیفت‌های بیشتر تلاش کرده‌اند کمبود احتمالی در بازار را جبران کنند.

تسهیلات ویژه برای تولیدکنندگان

در کنار سیاست‌های حمایتی دولت، مجموعه‌ای از تصمیمات بانکی و اعتباری نیز برای کمک به فعالان اقتصادی و بنگاه‌های تولیدی اتخاذ شده است.

سعید شجاعی، معاون برنامه ریزی، نوآوری و هوشمندسازی وزارت صنعت، معدن و تجارت، در این باره اعلام کرد که با توجه به شرایط جنگی و حملات آمریکا و رژیم صهیونیستی به کشور، اقداماتی برای بهبود محیط کسب و کار و حمایت از تولید در دستور کار قرار گرفته است.

وی توضیح داد که امهال بدهی‌های غیرجاری بنگاه‌های اقتصادی، مشروط به پرداخت ۷.۵ درصد از بدهی معوق، یکی از مهم‌ترین تسهیلاتی است که برای کمک به واحدهای تولیدی در نظر گرفته شده است. به گفته شجاعی، پیش از این نیز مصوبه‌ای ۶۵ ماده‌ای در شورای امنیت ملی کشور به تصویب رسیده بود که حاصل چند ماه کار کارشناسی و بررسی شرایط ویژه اقتصادی کشور است. این برنامه تکالیفی را برای دستگاه‌های مختلف از جمله بانک مرکزی، وزارت صمت، وزارت جهاد

کشاورزی و دیگر نهادهای اقتصادی تعیین کرده و اجرای آن در هفته‌های اخیر آغاز شده است. وی افزود: «فعالان اقتصادی در روزهای گذشته آثار اجرای این مصوبات را به‌ویژه در حوزه گمرکی و تسهیل فرآیند ترخیص کالا مشاهده کرده‌اند.»

معاون وزیر صمت همچنین به برخی تصمیمات جدید هیئت عالی بانک مرکزی اشاره کرد و گفت: «یکی از مصوبات مهم مربوط به موضوع چک‌های برگشتی است که بر اساس آن، محدودیت‌های ناشی از چک‌های برگشتی صادرشده از تاریخ ۹ اسفند تا اطلاع ثانوی تعلیق می‌شود.» به گفته او، افزایش سقف تسهیلات سرمایه در گردش نیز از دیگر تصمیمات مهم در این زمینه است؛ به طوری که سقف مانده تسهیلات سرمایه در گردش از ۹۰ درصد فروش سال گذشته بنگاه‌ها به ۱۳۵ درصد افزایش یافته است. شجاعی ادامه داد: «همچنین مؤسسات اعتباری موظف شده‌اند در صورت درخواست بنگاه‌های تولیدی، بدهی‌های غیرجاری آن‌ها را در چارچوب ضوابط بانک مرکزی و با دریافت ۷.۵ درصد از بدهی معوق، امهال کنند.» وی افزود که در شرایط اضطراری، امکان افزایش سقف اعتبار بانکی واحدهای تولیدی نیز فراهم شده و مؤسسات مالی می‌توانند سقف اعتباری این بنگاه‌ها را تا ۵۰ درصد افزایش دهند.

به گفته این مقام مسئول، موضوع افزایش دوره تنفس بازپرداخت بدهی‌ها نیز در دستور کار قرار گرفته و اختیار تعیین مدت آن به مؤسسات مالی و اعتباری واگذار شده

است تا بر اساس شرایط هر بنگاه تصمیم‌گیری کنند. شجاعی در ادامه با اشاره به یکی از مشکلات شرکت‌های کوچک و متوسط در دریافت تسهیلات بانکی گفت: «در دستورالعمل جدید ریسک اعتباری، بنگاه‌ها در چهار گروه A تا D طبقه‌بندی شده‌اند و برخی واحدها که در گروه‌های پایین‌تر قرار گرفته‌اند، عملاً از دریافت تسهیلات محروم شده بودند.»

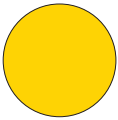
وی افزود: «با توجه به شرایط جنگی کشور، در جلسه هیئت عالی بانک مرکزی تصمیم گرفته شد که این محدودیت‌ها در دوره اضطراری فعلی تعدیل شود تا خللی در تأمین مالی واحدهای تولیدی ایجاد نشود.»

تمدید مجوزهای کسب و کار

در کنار حمایت‌های مالی و اعتباری، دولت برای کاهش فشارهای اداری بر فعالان اقتصادی نیز تصمیمات جدیدی اتخاذ کرده است.

بر اساس اعلام هیئت مقررات‌زایی و بهبود محیط کسب و کار، تمامی مجوزهای کسب و کار که اعتبار آن‌ها از تاریخ نهم اسفند ماه سال جاری به پایان رسیده است، به مدت سه ماه به صورت خودکار تمدید می‌شوند. طبق این تصمیم، مجوزهایی که در بانک اطلاعات کسب و کار ایران ثبت شده‌اند، بدون نیاز به مراجعه صاحبان کسب و کار برای تمدید، تا سه ماه پس از تاریخ انقضا معتبر خواهند بود. هدف از این اقدام جلوگیری از ایجاد وقفه در فعالیت اقتصادی بنگاه‌ها و کاهش مراجعات اداری در شرایط خاص کشور عنوان شده است. بر اساس این ابلاغیه، تمامی دستگاه‌های اجرایی و مراجع صادرکننده مجوز موظف هستند همکاری لازم را برای اجرای این تصمیم به عمل آورند و مسئولیت اجرای آن نیز بر عهده بالاترین مقام اجرایی هریک از این مراجع خواهد بود. همچنین تأکید شده است که پس از پایان شرایط اضطراری، دارندگان مجوز موظف خواهند بود برای تمدید رسمی مجوزهای خود اقدام کنند.

یادداشت
O P I N I O N



ابوالفضل روغنی گلیپایانی

دیرکل اتاق ایران

تاب‌آوری اقتصادی با حکمرانی مشارکتی

تجربه جنگ‌های بزرگ قرن بیستم و بحران‌های ژئوپلیتیک معاصر نشان می‌دهد کشورهای توانسته‌اند فشارهای جنگی را مهار کنند که از اقتصادی برخوردار بوده‌اند با تاب‌آوری بالا و بخش خصوصی فعال. در چنین مقاطع، صنایع و بنگاه‌های اقتصادی در خط مقدم جبهه اقتصاد قرار می‌گیرند؛ جایی که تولید کالاهای اساسی، مواد اولیه، حمل‌ونقل، شبکه توزیع و حتی تأمین مالی بخش اعظم اقتصاد، در عمل بر دوش بخش خصوصی است. هرگونه اختلال در فعالیت این بخش می‌تواند بلافاصله به کاهش تولید، جهش قیمت‌ها، افت اشتغال و تضعیف ثبات اجتماعی بینجامد. از همین رو، حمایت از بنگاه‌های تولیدی در دوره جنگ نه صرفاً سیاستی کوتاه‌مدت، بلکه بخشی از راهبرد کلان حفظ پایداری اقتصاد تلقی می‌شود.

از منظر اقتصادی، جنگ سه نوع فشار هم‌زمان بر بنگاه‌ها وارد می‌کند: افزایش ریسک و ناپایدانی تصمیمات سرمایه‌گذاری و تولید، محدودیت در دسترسی به مواد اولیه و مسیرهای صادرات و حمل‌ونقل، و افزایش هزینه‌های تولید ناشی از بی‌ثباتی ارزی و مالی. اگر این فشارها بدون مداخله سیاستی باقی بمانند، به سرعت ظرفیت تولید را فرسوده و بنگاه‌ها را به تعطیلی می‌کشانند. بنابراین دولت‌ها در شرایط جنگی معمولاً مجموعه‌ای از سیاست‌های حمایتی را برای حفظ فعالیت‌های اقتصادی به کار می‌گیرند: اعطای تسهیلات اضطراری، تثبیت نسبی قیمت‌های انرژی و تجاری، تأمین مواد اولیه، تعلیق برخی تعهدات بیمه‌ای و مالیاتی، و کاهش مقررات زائد.

اثربخشی این سیاست‌ها اما، به نحوه ارتباط و هماهنگی دولت با بخش خصوصی بستگی دارد. در این نقطه، نهادهای نمایندگی بخش خصوصی نقشی حیاتی می‌یابند. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران به عنوان عالی‌ترین نهاد بخش خصوصی، می‌تواند یکی از محوره‌ای اصلی حکمرانی اقتصادی برای تقویت تاب‌آوری ملی باشد. شبکه گسترده فعالان اقتصادی و کمیسیون‌های تخصصی اتاق ایران امکان رصد مستمر وضعیت تولید و تجارت را فراهم می‌سازد و اطلاعات آن‌ها قادر است سیاست‌گذاران را به تصمیم‌گیری‌های واقع‌بینانه‌تر رهنمون سازد.

نقش اتاق ایران در این چارچوب چندسویه است: احصای دقیق چالش‌های بنگاه‌ها و انتقال نظام‌مند آن‌ها به مراجع تصمیم‌گیر، ارائه پیشنهادها و سیاستی مبتنی بر تجربه فعالان اقتصادی، هماهنگی میان شکل‌ها برای حفظ زنجیره‌های تأمین، و شناسایی مسیرهای جایگزین تجاری در شرایط محدودیت بین‌المللی. هرچه تعامل میان دولت و بخش خصوصی نهادینه‌تر و مشورتی‌تر شود، ضریب موفقیت سیاست‌های اقتصادی نیز افزایش خواهد یافت. اتاق ایران می‌تواند در این میانه همچون یک واسط مؤثر عمل کند؛ به‌طور منتقل‌کننده مطالبات بخش خصوصی باشد و هم تسهیل‌کننده بسیج ظرفیت‌های تولید ملی در دوران بحران.

“

افزایش سقف سرمایه

در گردش

بنگاه‌ها،

تعلیق

محدودیت

چک‌های

برگشتی

و امهال

بدهی‌های

بانکی از

مهم‌ترین

تصمیمات

حمایتی

دولت برای

تداوم فعالیت

واحدهای

تولیدی است